

KOMISIJA ZA ETIKO IN INTEGRITETO

Številka: Su Ek 10/2022-10

Datum: 25. 8. 2022

Komisija za etiko in integriteto je na podlagi drugega odstavka 52. člena Zakona o sodnem svetu (v nadaljevanju ZSSve) obravnavala pobudo podpredsednika Vrhovnega sodišča RS, ki se ji je pridružil predsednik Vrhovnega sodišča RS, za sprejem načelnega mnenja glede etičnosti ravnanja A. A., vrhovnega sodnika svetnika na Vrhovnem sodišču RS, v zvezi z izjavami v intervjuju za SiolNET z dne 6. 2. 2022, in je na 8. seji 25. 8. 2022 sprejela

načelno mnenje:

Sodnik, ki v kateremkoli mediju izrazi svoje stališče o vprašanju, ki se nanaša na opravljanje sodniške funkcije kolega sodnika, na način, ki ni skladen z dolžnostjo zadržanosti, obzirnosti, lojalnosti in spoštljivosti do kolega, krši IX. načelo (Odnos) in X. načelo (Ugled) Kodeksa sodniške etike.

O b r a z l o ž i t e v

Podpredsednik Vrhovnega sodišča RS je na Komisijo za etiko in integriteto (v nadaljevanju komisija) vložil pobudo, ki se ji je pridružil predsednik Vrhovnega sodišča RS (v nadaljevanju pobudnika), za presojo etičnosti ravnanja vrhovnega sodnika svetnika na Vrhovnem sodišču RS A. A. (v nadaljevanju sodnik A. A.), v zvezi z izjavami v spletnem intervjuju za SiolNET z dne 6. 2. 2022 z naslovom „A. A.: B. B. sploh nima te sposobnosti. Njegovo pojmovanje prava je avtoritarno.“ Z njimi naj bi kršil načeli odnosa (IX. načelo) in ugleda (X. načelo) Kodeksa sodniške etike (v nadaljevanju kodeks). Pri tem gre za vprašani etičnosti javnega izražanja sodnikov o kolegih in varovanja ugleda sodstva. Pobudnika se sprašujeta ali komunikacija sodnika A. A. v omenjenem intervjuju ustreza liku in ugledu (vrhovnega) sodnika oziroma ali je takšna komunikacija predvsem glede odnosa do kolega v skladu s pravili sodniške etike in integritete, vsebovanimi v kodeksu ter načeli Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP). Sprašujeta se še, ali način komunikacije z neposrednim naslavljanjem medijev ustreza Smernicam za medsebojno komunikacijo in javno izražanje sodnikov o delovanju sodstva in sodne uprave (konkretno Smernica št. 3). V primeru vrhovnega sodnika svetnika na Vrhovnem sodišču RS B. B. (v nadaljevanju sodnik B. B.) ne gre za (izjemen) primer, ki bi pogojeval neposredno naslavljanje medijev pred drugimi vnaprej predvidenimi mehanizmi znotraj institucije. Navajata še, da so izjave sodnika A. A. osebno naravnane in ne gre za konstruktivno kritiko.

Sodnik A. A. je v odgovoru na pobudo navedel, da je za razliko od nekaterih javnih objav kolegov (enemu od njih je bilo tudi zaupano mesto člana etične komisije), ki po vsebini predstavljajo neargumentirano osebno (*ad personam*), neposredno diskreditacijo in sramotenje, v spletnem intervjuju za SiolNET zavzel zgolj pravno stališče v zvezi z izobrazbo sodnika B. B. V nadaljevanju svoje pravno stališče, ki izhaja iz dveh judikatov Vrhovnega sodišča in naj bi bilo po stališču predlagateljev etično zavržno, tudi utemeljuje. Gre za presojo, ali pomeni sojenje pred sodnikom,

ki nima opravljenega pravosodnega izpita po slovenski zakonodaji, kršitev človekove pravice do sojenja pred z zakonom ustanovljenim sodiščem.¹ Prav stališče, ki naj bi bilo etično zavržno, je tista premisa, ki pomembno sodoloča izid testa *Ástráðsson*. Očitek o tem, da bi v odnosu do kolegov sodnikov moral ravnati diskretno in lojalno, je nerazumen, saj se je o zadevi že dolgo javno polemiziralo, poleg tega pa je v svojih izjavah ovrzel očitek sodniku B. B., da ima ponarejene dokumente o izobrazbi. Sodnik B. B. bi se lahko polemiki v zvezi z obstojem njegove izobrazbe izognil, če bi javnosti pokazal dokumentacijo takoj po tem, ko je bil k temu s strani medijev pozvan. Zanika očitek, da iz njegovih izjav veje osebna zamera do omenjenega sodnika oziroma da so njegove izjave osebno naravnane. Zanika tudi očitek, da naj ne bi izkoristil komunikacijskih poti znotraj sodstva, saj je na sestankih, kolegijih in konferencah vrhovnega sodišča velikokrat opozarjal na nepravilnosti, zlorabe spletnih strani vrhovnega sodišča, nepregledno financiranje nepotrebnih projektov, negativno selekcijo (po lojalnosti vodstveni strukturi), na primer pri imenovanju vodij oddelkov itd., pri čemer pa s svojimi predlogi ni uspel. Do tistih, ki imajo v sodstvu največjo moč in oblast, se nikoli ni spustil na osebno raven, njegova kritika pa je bila vselej usmerjena v njihova oblastna ravnanja.

Predmet presoje

Komisija je že večkrat poudarila njene zakonsko omejene pristojnosti delovanja na sprejemanje načelnih mnenj glede ravnanj sodnikov, ki lahko pomenijo kršitev kodeksa sodniške etike; izdajanje priporočil in smernic s področja sodniške etike in integritete v skladu s kodeksom sodniške etike ter na skrb za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike (prvi odstavek 49. člena ZSSve in 3. člen Poslovnika Komisije za etiko in integriteto, v nadaljevanju poslovnik). Komisija poudarja, da ni preiskovalni organ in nima preiskovalnih pooblastil (prvi odstavek 33. člena poslovnika), zato njene odločitve niso in ne smejo biti predhodnica morebitnih disciplinskih ali kazenskih postopkov. Njeno primarno delovanje je usmerjeno h krepitvi etične zavesti sodnikov. Prav tako komisija poudarja pomen načelnosti mnenj, kar pomeni, da morajo biti splošna in abstraktna ter oprta na sprožilni primer.² Naloga komisije je, da z načelnim mnenjem pomaga sodnikom pri odgovoru na vprašanje, kako razrešiti določeno etično dilemo, ki jo izpostavlja konkretna dejanska situacija, v kateri se znajdejo pri svojem delu in v zasebnem življenju.

Komisija ugotavlja, da pobudnika v svoji pobudi ne polemizirata z vsebino pravnega stališča, ki ga je zavzel sodnik A. A. in mu s tem v zvezi tudi ne očitata njegove neetičnosti. Problematizirata način oziroma kako in v kakšnih okoliščinah je izrazil svoje pravno stališče. Ker to ni predmet njene presoje, se komisija do omenjenega pravnega stališča in njegove argumentacije ni opredeljevala.

Osrednji vprašanji, v kateri je komisija glede na dano pobudo v konkretnem primeru usmerila svojo pozornost, je vprašanje, ali je način javnega izražanja sodnika A. A. v spletnem intervjuju o sodniku kolegu v skladu z etičnimi načeli kodeksa ter vprašanje ustreznosti neposrednega naslavljanja medijev pri obravnavi omenjenega pravnega stališča. V tem obsegu je komisija pobudo tudi sprejela v obravnavo.

Odločitev komisije

Komisija se je že soočila z vprašanjem etičnosti javnega izražanja sodnikov o delovanju sodstva oziroma vprašanjem skladnosti tega z zahtevo po vzdrževanju neoporečnih in spoštljivih odnosov znotraj sodstva med kolegi sodniki (IX. načelo kodeksa) in posledično tudi z zahtevo po varovanju ugleda sodstva (X. načelo kodeksa) ter sprejela Smernice za medsebojno komunikacijo in javno izražanje sodnikov o delovanju sodstva in sodne (samo)uprave (v nadaljevanju Smernice).³

¹ V zvezi s tem izpostavlja sodbo ESČP v zadevi *Guðmundur Andri Ástráðsson zoper Islandijo*, št. 26374/18 z dne 1. 12. 2020 in sodbo v zadevi *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. zoper Poljsko*, št. 4907/18 z dne 7. 5. 2021.

² Več o tem glej v načelnem mnenju Komisije za etiko in integriteto v zvezi z nastopanjem sodnikov v sodnih postopkih v vlogi pooblaščenecv (št. Su Ek 18/2021 z dne 30. 11. 2021), dostopno na: http://www.sodni-svet.si/doc/kei/NM_KEI_30_11_2021.pdf

³ Dostopno na: http://www.sodni-svet.si/doc/kei/KEI_SMR_19_10_odnos_SU_sodniki.pdf

V obrazložitvi razlogov za sprejem smernic je komisija navedla, da ni njena naloga presojati, kaj je sodnikom glede javnega izražanja v zvezi z vprašanji pravnega delovanja sodstva dovoljeno in kaj prepovedano. Pri tem gre za vprašanje ravnovesja med svobodo izražanja sodnikov kot eno izmed temeljnih ustavnih (39. člen Ustave RS) in konvencijskih pravic (10. člen Evropske konvencije o človekovih pravicah, v nadaljevanju EKČP) in potrebo po zaščiti neodvisnosti in nepristranskosti sodišč ter varovanju ugleda sodstva. O tem obstaja bogata sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP), ki jo je komisija strnila v naslednje alineje⁴:

- Javni uslužbenci, tudi sodniki, so nosilci pravice do svobode izražanja po 10. členu EKČP.
- Vprašanja, povezana z delovanjem pravosodnega sistema, so v javnem interesu, zato razprave o njih praviloma uživajo visoko zaščito po 10. členu EKČP.
- Ko gre za vprašanje, ki je za javnost pomembno, mora biti omejevanje pravice izražanja podvrženo skrbnemu tehtanju. Za kakršnokoli omejevanje te pravice mora obstajati posebej utemeljen razlog z vidika javnega interesa. Omejevanje pravice sodnikov do svobode izražanja je zato opravičljivo le takrat in v obsegu, ko je to nujno za demokratično družbo. Hkrati pa ne sme imeti zastrašujočega učinka (*chilling effect*) na javne razprave o učinkovitosti in pravilnem delovanju sodstva.
- Po drugi strani ima sodstvo kot varuh pravičnosti posebno vlogo v družbi, s katero zagotavlja pravilno delovanje pravne države, zato je nujno, da uživa javno zaupanje. Zaradi tega se lahko v določenih primerih izkaže za nujno, da se sodstvo zaščiti pred destruktivnimi neutemeljenimi napadi.
- Slednje postavlja določene omejitve in dolžnosti tudi sodnikom, ko se javno izražajo o delovanju sodstva. Ti so v razmerju do „delodajalca“ dolžni izkazovati lojalnost, zadržanost in diskretnost. Pri javnem izražanju so dolžni informacije, četudi povsem resnične, javnosti posredovati na zmeren in spodoben način, ter še posebej izkazovati zadržanost v primerih, ko bi se s tem lahko postavila pod vprašaj avtoriteta in nepristranskost sodstva.⁵

Smernice ESČP postavljajo okvir temu, kar je sodnikom dovoljeno (tj. kaj je skladno s pravnimi pravili). Etično vrednotenje človekovih ravnanj in odnosov pa je lahko širše, saj ni nujno vse, kar je dovoljeno, tudi etično primerno. Etičnost in dovoljenost sta do določene mere različna pojma. Med pravnimi pravili in etičnimi normami ni popolnega prekrivanja; meje med prvimi in drugimi so zabrisane in propustne - pravna pravila vplivajo na etične norme in obratno. To prepletanje je razvidno tudi iz omenjenih odločb ESČP, ki se pri iskanju ravnovesja med potrebo po zaščiti pravice do svobode izražanja in potrebo po zaščiti avtoritete sodstva in njegovega ugleda pogosto sklicuje in opira na sodniško mehko pravo z jasno prepoznavno etično podstatjo.⁶

Komisija je že večkrat poudarila, da je njena prvenstvena naloga v dvigovanju zavesti o medsebojnem spoštovanju. Kjer ni spoštovanja, tudi posameznikove svobode ne more biti. Sodniki si morajo zato prizadevati za etično visoke standarde poklicnega in zasebnega delovanja.⁷ Za sodstvo je namreč pomembno, da uživa javno zaupanje, če hoče biti uspešno pri izvrševanju svojih dolžnosti. Iz mnenja št. 3 Posvetovalnega sveta evropskih sodnikov (v nadaljevanju CCJE) izhaja, da sta zaupanje javnosti v sodstvo in njegovo spoštovanje jamstvo za učinkovitost pravosodnega sistema in da je ravnanje sodnikov pri njihovih poklicni dejavnosti pri tem ključnega pomena.⁸ Zato se morajo zavedati pomembnosti in vpliva svojega položaja ter teže in pomena učinkov, ki jih lahko imajo izjave o delu drugih sodnikov in delovanju sodstva.⁹ Zavedati se je treba, da ima lahko tisto, kar sodnik pove v javnosti, precejšen vpliv, saj ljudje menijo, da so sodnikova stališča preverjena in uravnotežena. Od sodnika se pričakuje zadržanost tako v zasebnem kot javnem življenju, zato mora sprejeti določene omejitve pri svojem vedenju in ravnanju, ki za povprečnega posameznika

⁴ Stran 8-9 obrazložitve Smernic.

⁵ Povzeto po sodbah ESČP, zadeva K. Simić v. Bosnia and Herzegovina, št. 75255/10 z dne 15. 11. 2016, točke 49, 51 in 52; dostopno na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-169737>, zadeva Wille v. Lichenstein, št. 28396/95 z dne 28. 10. 1999, tč. 64; dostopno na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58338>, zadeva Baka proti Madžarski, št. 20261/12 z dne 23. 6. 2016, tč. 125; dostopno na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163113>

⁶ Mag. Nina Betetto: „Je etična komisija glasba po željah?“ Pravna praksa št. 32 z dne 29. 8. 2019.

⁷ Stran 10 obrazložitve Smernic.

⁸ Consultative Council of European Judges (CCJE), 2002, Op. N.3., tč. 22, dostopno na: <https://rm.coe.int/16807475bb>

⁹ Primerjaj Smernico 1.

ne veljajo.¹⁰ Zavedati se mora, da s sprejemom sodniške funkcije sprejema tudi določene omejitve, ko gre za vprašanje javnega nastopanja. Cilj teh omejitev je v zaščiti javnega interesa - zaupanje javnosti v sodstvo, v njegovo neodvisnost in nepristranskost, ugled sodstva in sodnikov. Od sodnika se zato pričakuje, da bo izkazal zadržanost pri uveljavljanju svoje pravice do izražanja v vseh zadevah, ko gre za vprašanje ugleda in nepristranskosti sodstva.

Na zadržanost sodnikov pri izražanju v medijih napotujejo številni dokumenti o etičnih načelih. Sodniki s svojo zadržanostjo, previdnostjo in preudarnostjo dokazujejo, da se zavedajo ugleda pravosodja in svoje vloge v družbi. V skladu z Bangalorskimi načeli sodniške etike (načelo 4.6) so sodniki, kot vsi drugi državljani, nosilci pravice do svobode izražanja, pri izvrševanju te pravice pa se morajo vesti na način, ki ohranja ugled, nepristranskost in neodvisnost sodstva.¹¹ Tudi v skladu s 6. načelom Resolucije o sodniški etiki lahko sodniki pravico do svobode govora uporabljajo na način, ki je skladen z dostojanstvom, ugledom in lojalnostjo do institucije sodišča. Pri izražanju v kakršnikoli obliki in mediju se morajo vzdržati načina, ki bi lahko spodkopaval avtoriteto in ugled sodišča. To velja enako pri izvajanju sodne funkcije, predstavljanju sodišča ter pri akademskih in drugih aktivnostih zunaj sodišča.¹²

Sodniki morajo spoštovati posameznika in njegovo dostojanstvo v vseh okoliščinah poklicnega in zasebnega življenja. Delovna skupina ENCJ v svojem poročilu 2009 - 2010 poudarja, da se morajo sodniki v razmerju do javnosti, odvetnikov, kolegov in sodnega osebja vesti dostojanstveno, primerno, spoštljivo in dovetno. S kolegi morajo vzdrževati vezi, ki so ustrezne in spoštljive do njihove avtonomije in neodvisnosti.¹³ Vzdržati se morajo kritike ostalih sodnikov. Izkazovati morajo spoštovanje tudi, ko gre za odnose s posamezniki, ki so znotraj njihovega delovnega okolja.¹⁴ Zanje velja obveznost intelektualne poštenosti, vljudnosti in lojalnosti.

Od sodnikov, kot etičnih bitij, obdarjenih z umom in razumom, se lahko pričakuje, da bodo znali prepoznati svojo (poklicno) etično dolžnost in svoje obnašanje podrediti etičnemu cilju.¹⁵ Kot vsi ljudje bodo pri oblikovanju izbire svojega ravnanja izhajali iz osnovnega etičnega načela, ki nalaga so-človeško obnašanje, po katerem se mora vsak naučiti nadzirati, oblikovati, sublimirati, poduhoviti svoje motivacije, potrebe in interese.

Ob navedenih splošnih poudarkih je treba v zvezi s sprožilnim primerom za izdajo tega načelnega mnenja opozoriti na Smernico 3, na katero se sklicujeta tudi pobudnika, ki določa, „da morajo sodniki v kritičnem dialogu glede vprašanj o delovanju sodstva izkazovati primerno lojalnost, zadržanost in diskretnost do kolegov sodnikov in njihovega dela, pri čemer neposredno naslavljanje medijev o problemih sodne (samo)uprave ne more biti izključeno. Vendar pa je z vidika sodniške etike praviloma primerno, da to storijo, ko so drugi (vnaprej predvideni in mogoči) mehanizmi izčrpani ali nedosegljivi. Le v izjemnih primerih (ko to npr. zahteva varstvo temeljnih načel vladavine prava, zlasti neodvisnosti in nepristranskosti sodstva) je lahko, kot prva možnost, primeren tudi javni diskurz.“ Iz obrazložitve te smernice izhaja, da ni primerno, da se o vprašanih delovanju sodstva polemizira neposredno v medijih. Reševanju teh vprašanj so primarno namenjeni mehanizmi znotraj sodstva. Zahteva po varovanju ugleda sodstva zato sodnikom poleg

¹⁰ Komentar Kodeksa sodniške etike, dostopno na: http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_sept_2017.pdf, str. 25, točka 14.

¹¹ The Bangalore principles of judicial conduct, Value 4 - Propriety, 4.6: „A judge, like any other citizen, is entitled to freedom of expression, belief, association and assembly, but, in exercising such rights, a judge shall always conduct himself or herself in such a manner as to preserve the dignity of the judicial office and the impartiality and independence of the judiciary.“; dostopno na: <https://www.unodc.org/documents/ji/training/bangaloreprinciples.pdf>

¹² ECHR, Resolution on Judicial Ethics, Adopted by the Plenary Court on 21 June 2021, točka VI. Expression and contacts, dostopno na: https://www.echr.coe.int/Documents/Resolution_Judicial_Ethics_ENG.pdf

¹³ ENCJ Working group, Judicial Ethics Report 2009-2010, Respect and the ability to listen, str. 8, dostopno na: <https://www.encj.eu/images/stories/pdf/ethics/judicialethicsdeontologiefinal.pdf>

¹⁴ The Bangalore principles of judicial conduct, Value 6 - Competence and diligence, 6.6. „A judge shall maintain order and decorum in all proceedings before the court and be patient, dignified and courteous in relation to litigants, jurors, witnesses, lawyers and others with whom the judge deals in an official capacity. The judge shall require similar conduct of legal representatives, court staff and others subject to the judge's influence, direction or control.“; dostopno na: <https://www.unodc.org/documents/ji/training/bangaloreprinciples.pdf>

¹⁵ Povzeto po članku J. Zobca z naslovom: Sodnikove etične dileme; Podjetje in delo, št. 6-7/2007, str. 1557.

zadržanosti in diskretnosti glede razmerij znotraj sodstva narekuje tak odnos do reševanja problemov, ki si prizadeva izboljševati in popravljati stvari od znotraj (znotraj institucije sodstva) in skozi konstruktiven dialog. Nepremišljeno in brezkompromisno javno razgaljenje in „očiščevanje“ ne povezuje in ne gradi.¹⁶

Sodniki torej lahko sodelujejo tudi pri javnem diskurzu v zvezi z delovanjem sodnega sistema, kar je nedvomno v javnem interesu. Tak primer je tudi diskusija o „stanju slovenske pravne države in aktualnem dogajanju, ki pretresa slovensko pravosodje“, kar je bila, kot je navedeno v uvodnem delu, tema predmetnega spletnega intervjuja s sodnikom A. A. Med temeljna načela vladavine prava namreč sodi tudi vprašanje zakonitega sodnika. Ob tem pa morajo sodniki, kot že povedano, pokazati zadržanost pri uveljavljanju svoje pravice do svobode izražanja v vseh primerih, v katerih bi lahko bili ogroženi avtoriteta in nepristranskost sodstva. Pri tem je bistveno, da sodniki pri svojem izražanju oziroma javni komunikaciji izražajo svoja stališča *ad rem* in ne *ad personam*.

Pobudnika izpostavljata etično spornost izjav sodnika A. A., podanih v spletnem intervjuju z naslovom „A. A.: B. B. sploh nima te sposobnosti. Njegovo pojmovanje prava je avtoritarno.“ Sodnik A. A. je v odgovoru na pobudo navedel, da je očitke pobudnikov, da bi moral v odnosu do kolegov sodnikov ravnati „diskretno in lojalno“ odveč in nerazumen, saj se je v zvezi z obstojem izobrazbe sodnika B. B. že dalj časa javno polemiziralo, omenjeni sodnik B. B. pa bi se polemiki lahko izognil, če bi javnosti pokazal sporno dokumentacijo, ko je bil s strani medijev na to pozvan. Komisija v zvezi s tem pojasnjuje, da je sprejela načelno mnenje, da sodnik s tem, ko se ne odzove na očitke medijev, da nima potrebne izobrazbe za opravljanje sodniške funkcije, ne krši načela X. (Ugled) kodeksa.¹⁷

S spletnim intervjujem se je sodnik A. A. vključil v javno razpravo o ustreznosti izobrazbe kolega sodnika, ki jo je v tistem času vodil del medijev. V odgovoru na pobudo sicer navaja, da se je večkrat poskušal obrniti na možne poti znotraj sodstva in da so bili vsi njegovi predlogi zavrženi. Komisija ugotavlja, da se te navedbe nanašajo na njegova pretekla ravnanja in predloge, ne pa na v intervjuju izpostavljeno vprašanje zakonitega sodnika.

Sodnik A. A. je v intervjuju na vprašanje novinarja izpostavil problem zakonitega sodnika, pri tem pa jasno in očitno, tudi z navedbo imena in priimka, meril na položaj konkretnega sodnika, svojega kolega vrhovnega sodnika. Poleg izjave, ki jo izpostavljata pobudnika: „B. B. sploh nima postulacijske sposobnosti, da bi nastopal pred vrhovnim sodiščem. Njemu so kot stranki celo v lastni zadevi vrata na vrhovno sodišče zaprta. On, ki niti v svojem imenu ne bi mogel vložiti pravnega sredstva na vrhovno sodišče, je hkrati vrhovni sodnik, ki odloča o teh sredstvih. Vsakemu, tudi nepravniku, mora biti jasno, da je to diskrepanca, ki bode v oči.“ je navedel še npr.: „... Dvomi se vlečejo še naprej, saj enega papirja ni pokazal, in sicer potrdila o opravljenem pravosodnem izpitu po zakonu o pravosodnem izpitu Republike Slovenije.“; „... Žal je ta zaplet nastal zaradi, po mojem mnenju, nepotrebne ali pa celo nedoumljivega odlašanja tega sodnika, da v uri ali dveh odpravi vse dvome.“; „... Menda je v Bosni zadevo preiskovala celo neka inšpekcija, pri tem pa so se z vsakim dnem in nekimi novimi izvodi dvomi o pristnosti teh dokumentov in njegovi izobrazbi le še krepili, kar je uničujoče vplivalo na ugled sodstva.“; „... Ne smemo pozabiti, da je ta človek vrhovni sodnik, vodja kazenskega oddelka, nekdanji predsednik vrhovnega sodišča in sodnega sveta, izpraševalec ali celo podpredsednik ali predsednik izpitne komisije za pravniški državni izpit.“. Navedel je še, da sodnikov odziv, ko je dopustil možnost vložitve tožb zoper novinarje, kaže avtoritarno pojmovanje prava in da v odgovoru mož ni navedel pravnih argumentov, ampak zgolj diskvalifikacije in polprikrite grožnje.

Glede na povzete izjave ne drži trditev sodnika A. A. iz odgovora na pobudo, da v intervjuju ni šlo za izražanje stališča *ad personam*, ampak da je zavzel zgolj pravno stališče. Čeprav v odgovoru na pobudo navaja, da se izogiba omenjanju osebnih imen, se v konkretnem primeru ni izognil navedbi imena in priimka omenjenega sodnika. Razlog, ki ga je navedel v odgovoru na pobudo, da se je o

¹⁶ Stran 13 obrazložitve Smernic.

¹⁷ Načelno mnenje Komisije za etiko in integriteto, sprejeto na 5. seji 1. 3. 2022 (Su Ek 30/2021-7), dostopno na: http://www.sodni-svet.si/doc/kei/NM_KEI_30-2021-7.pdf

zadevi že dolgo javno polemiziralo, za presojo etičnosti njegovih izjav ni relevanten.

Sodnik A. A. je v odgovoru na pobudo navedel, da je v zvezi z izobrazbo sodnika B. B. v intervjuju zavzel zgolj pravno stališče v luči novejše sodne prakse ESČP. Takšna navedba bi kazala na sodnikov *bona fide* namen, vendar pa povzete izjave in kontekst intervjuja takšnega namena ne potrjujejo. Komisija pri tem izpostavlja izjavo sodnika A. A. iz osrednjega dela intervjuja, ko navaja, da gre pri sodniku B. B. za avtoritarno pojmovanje prava,¹⁸ ki se ne nanaša neposredno na pravno vprašanje zakonitega sodnika in je nespoštljiva do kolega sodnika. Hkrati je vnaprej javno izrazil stališče, da konkretni sodnik potrebne izobrazbe za opravljanje sodniške službe nima. Pri tem je za presojo etičnosti izjav nepomembno, ali sodnik ima ustrezno izobrazbo. Za odločanje o tem vprašanju so na voljo druge poti. Sodnikovo izjavljanje v intervjuju za spletni medij je v nasprotju s prej navedenimi etičnimi načeli, ki zavezujejo sodnike pri njihovem javnem izražanju. Sodnik je z izjavami, podanimi na opisan način, ravnal v nasprotju z dolžnostjo diskretnosti, zmernosti, lojalnosti, zadržanosti in spoštljivosti pri predstavljanju svojega stališča in povzročil dvom v moralno in profesionalno integriteto kolega sodnika. S tem ni omadeževal le ugleda kolega sodnika, ampak je škodoval tudi ugledu sodstva. Zavedati bi se moral tveganj, ki ga lahko imajo njegove izjave v intervjuju za poklicno integriteto kolega sodnika in za avtoriteto ter ugled sodstva.¹⁹ Prav tako bi se moral zavedati, da na takšen način na avtoriteti ne izgublja zgolj sodstvo, ampak tudi njegove odločitve. Sodnik A. A. kot vrhovni sodnik zaseda najvišji položaj v sodnem sistemu, zato se komisija strinja z navedbo pobudnikov, da imajo njegove v javnosti izražene besede še posebno težo in pomen, zato bi moral biti pri svojem javnem izražanju še toliko bolj previden in zadržan.

Enako, kot je sodnik A. A. sam izpostavil proti koncu intervjuja, sicer v zvezi s članstvom sodnikov v političnih strankah, da: „je za splošen videz neodvisnosti in varovanje dokaj omajanega ugleda sodstva boljše, da se sodnik takim dogodkom izogiba.“, velja tudi za tovrstno javno izražanje stališč sodnikov.

Iz vseh obrazloženih razlogov komisija šteje, da javno izražanje sodnika o kolegu sodniku v spletnem intervjuju, oziroma v kateremkoli drugem mediju, na navedeni način pomeni kršitev načela IX (Odnos) in X (Ugled) kodeksa.

**Predsednik Komisije za etiko in integriteto
Zvone Strajnar**

¹⁸ Izjava je povzeta tudi v naslovu spletnega intervjuja "A. A.: B. B. sploh nima te sposobnosti. Njegovo pojmovanje prava je avtoritarno."

¹⁹ ESČP, zadeva Panioglu v. Romania, št. 33794/14 z dne 8. 12. 2020 (final 19. 4. 2021), tč. 36 in 119, dostopno na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-206352>.